

Rapport etter årsoppgjør 2022

SURNADAL KOMMUNE

ORIENTERING I KONTROLLUTVALGET OG ADM. 23. MAI 2023

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Faser i regnkapsrevisjon

2

- **Planlegging**

Foreløpig risikovurdering og identifisering av fokusområde
Gjennomgang av - og legge opp tidsplan for revisjon og rapportering
Fastsette revisjonsplan for fokusområdene
Presentasjon av revisjonsplan for administrasjonen og kontrollutvalg

- **Etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen**

Risiko- og vesentlighetsvurdering legges fram for kontrollutvalget i desember-møtet?

- **Interimsrevisjon –** Foreløpig analyse av kommunens regnskap

Møte med kommunens økonomi og regnskapsavdeling for å kartlegge samt løse identifiserte problemstillinger
Revisjon av nøkkelprosesser inkludert møter og intervju av nøkkelpersoner for identifiserte fokusområder
Test av relevante kontroller (herunder generelle IT-kontroller)
Gjennomføre øvrige relevante revisjonshandlinger (fokus på transaksjonsklasser)
Møte med administrasjonen og kontrollutvalg, oppsummering interimsrevisjon – møte

- **Årsoppgjørrevisjon**

Ferdigstille eventuelle åpne spørsmål identifisert under interimsrevisjonen
Påse at det ikke foreligger endringer i kommunens intern kontroll, der hvor disse er relevante for revisjonen
Gjennomføre øvrige relevante revisjonshandlinger, herunder avstemming av vesentlige og risikoutsatte balanseposter
Avsluttende analyse av kommunens finansielle rapportering
Foreløpig rapportering til ledelsen og kontrollutvalg

- **Revisjon av årsregnskapet**

Gjennomgang av regnskap og noter
Gjennomgang av årsmelding
Rapportering til ledelsen og gjennomgang med sekretariatet
Møte med kontrollutvalg

- **Kommunikasjon**

PBC-lister (årsoppgjør) / oversikt avtaler (interim)
MRR-dagen og/eller Webinar
Revisjonsberetning og revisjonsrapporter
Møter med kontrollutvalg
Løpende uformell kommunikasjon ved behov

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Innledning

- ▶ Revisjonen av Surnadal kommunes årsoppgjør for 2022 ble avsluttet den 23. mai 2023, og «endelig» revisjonsberetningen ble utstedt samme dato.
- ▶ Årsregnskapet ble avlagt 4. april og vi mottok årsberetning 17. april. Som en følge av at regnskap og årsberetning ble avlagt etter fristene som er hhv. 22.februar og 31. mars, måtte vi avgi foreløpig revisjonsberetning 17. april. Dette var vår frist etter kommuneloven for å avgi revisjonsberetning, når revisjon ikke er fullført innen den tid er vi forpliktet til å avgi ei foreløpig beretning. Denne beretning er erstattet av beretning datert 22. mai.
- ▶ I forbindelse med vår kontroll av refusjonskrav for ressurskrevende helse- og omsorgstjenester for 2022 så vi at det endelig krav ble ca. 5 millioner høyere enn det som var lagt til grunn som estimat i regnskapet. Basert på at dette er et vesentlig beløp, ble det besluttet å endre regnskapet og avlegge dette på nytt. Endelig avlagt årsregnskap er signert 11. mai.

Identifiserte risikoer - oppfølging fra 2021

4

Identifiserte risiko 2021	Vurdering etter revisjon av 2022
• Bruk av budsjettskjema ved budsjettering og kvartalsrapportering	Ivaretatt, noen mindre regnskapstekniske forhold mellom skjema fortsatt kan forbedres
• Tapsavsetning kundefordringer bør vurderes	Ikke avsatt for tap, bør vurderes. Basert på vår gjennomgang er ikke dette vesentlig avvik
• Manglende selvkost-beregning for byggesak –og eierseksjonen, kart og oppmåling og reguleringsplaner	Mangler fortsatt. Viser til forenklet etterlevelseskontroll som vil rapporteres innen frist 30.03.2023
• Avstemming mellom regnskap og anleggsregister, mindre avvik	Fortsatt noen mindre avvik, vil bli korrigert 2023, jfr. dialog ved revisjon
• Ledelsesattesterte lønningslister, <i>På plass men må følges opp</i>	Her er det fortsatt et forbedringspotensiale, utfordring er kort tidsperiode for å dokumentere kontroll
• Vurdering av verdi på aksjer, nedskrivningsbehov?	Dette er mest en formelt punkt, vi ser ikke at det ligger vesentlige utfordringer her.
• Gjennomgang av bundne fond, fortsatt reelle?	Kommunen har dokumentert gjennomgang, fortsatt en del som bør undersøkes og følges opp
• Manglende finansrapportering i 2021	Kommet på plass for 2022
• Skille mellom drift og investering (generell risiko)	Her var det noen utfordringer, det ble foretatt noen korreksjoner fra investering til drift etter gjennomgang. Vi har hatt en god dialog rundt dette punktet.

Listeførte feil i 2022

Ikke-korrigerte feil

Beskrivelse	Beløp	Område	Påvirkning av regnskapet	År	Virkning	Klassifisering
premiefond feiling	80 312	12. Salg	for høy selvkost	2022	Resultat-/egenkapitalsfeil	Faktisk feil
premiefond vann	115 956	12. Salg	for høy selvkost	2022	Resultat-/egenkapitalsfeil	Faktisk feil
premiefond avløp	102 812	12. Salg	for høy selvkost	2022	Resultat-/egenkapitalsfeil	Faktisk feil
Periodisering, Kostnader	495 674	08. Innkjøp/kostnader	Reduserer resultatet	2022	Resultat-/egenkapitalsfeil	Faktisk feil
Avsatt for mye påløpne renter	-252 000	10. Finans	for høy rentekostnad	2022	Resultat-/egenkapitalsfeil	Faktisk feil
Havbruksfond	1 780 589	10. Finans	Bunde fond vs. frie fond	2022	Klassifiseringsfeil	Mulig feil

Sum ikke-korrigerte feil

Virkning	Beløp
Resultat-/egenkapitalsfeil	542 754
Klassifiseringsfeil	1 780 589

Revisjonstilnærming - Regnskapsrapportering

Regnskapsrapportering

Angrepsvinkel: Test av kontroll og substanshandlinger Status etter årsoppgjør

Risiko knyttet til:

- Økonomisk handlingsrom (gjeldsgrad)
- Tertialrapportering og offisielt regnskap
- Årsoppgjørdisponering/avslutning og strykninger
- Budsjettjustering og budsjettavvik
- Generelle IT-kontroller

Middels/ lav anslått risiko

Test av kontroller

- Test av ledelseskontroller, tertialrapportering til kommunestyret, etter vår vurdering er rapportering informativ og gir forklaring på vesentlige avvik Budsjettskjema fremgår i hovedsak av rapport i tertial, vi ser imidlertid at det er noen mindre «regnskapstekniske» forhold som kan forbedres slik at rapportene blir korrekte.
- IT-kontroller – tilgang til økonomisystem, en ansatt med oppført sluttdato som hadde tilgang til expense, lønnslipper. Vedkommende hadde ikke tilgang til registrering av kostnader, attestasjon eller anvisning.
- Årsregnskap og årsberetning er etter vår vurdering i det alt vesentlige avlagt i samsvar med kommuneloven og budsjett- og regnskapsforskriften, Viser til innledning der vi kommenterte at årsregnskap og årsberetning var avlagt etter kommunelovens frister.

Revisjonstilnærming - Salgsområdet

Salgsområdet	Angrepsvinkel: Substanshandlinger (analyser og detaljtester) Status etter årsoppgjør
Risiko knyttet til: • Salgs- og leieinntekter (drift) • Selvkostområdet • Kundefordringer (bal) • Andre kortsiktige fordringer (bal) • Ordinær merverdiavgift	Lav anslått risiko: Stor grad av rutinemessige løpende transaksjoner. Presumpsjon tilknyttet mislighetsrisiko tilbakevises ➤ Vi har hatt en grundig gjennomgang av rutiner på salgsinntekter, rutiner er etablert og det er ingen vesentlige endringer mot 2021 Forbedringspunkter ➤ Selvkost området budsjett forslag for 2023 er utarbeidet. Etterkalkyle for 2022 er gjennomgått og kontrollert, ingen vesentlige avvik ut over at effekten av premiefond for pensjon er tatt med i beregningsgrunnlaget. ➤ Det er pr. d.d ikke dokumentert at gebyr inntekter for byggesak og eierseksjonering, kart og oppmåling og reguleringsplaner ikke er over selvkost. Viser her til forenklet etterlevelseskontroll som vil bli rapportert innen fristen 30.06.2023 ➤ Det er ikke vurdert eller avsatt til tap av krav på kundefordringer, basert på vår revisjon vurderes ikke dette å være et vesentlig avvik.

Revisjonstilnærming – Innkjøp/kostandsområdet

Innkjøps / kostnadsområde	Angrepsvinkel: Test av kontroll og substanshandlinger Status etter årsoppgjør
Risiko knyttet til: • Kjøp av varer og tjenester (drift) • Momskompensasjon • Leverandørgjeld (bal) • Annen kortsiktig gjeld (bal)	Lav/middels anslått risiko : Stor grad av rutinemessige løpende transaksjoner. Tvungen attestasjons- og anvisningsrutine for inngående faktura, men fakturaene behandles på mange ulike enheter med varierende forståelse av kontrollrutinen ➤ Det er gjennomført gjennomgang av rutiner på innkjøpsområdet og det foreligger ingen endringer i de etablerte rutinen som har betydning for vår revisjon ➤ 95% av inngående faktura er EHF, noe som er tidsbesparende og mer kostnadseffektivt ➤ Kommunens rutiner for ansvarsdeling, ved attestasjon og anvisning er hensiktsmessig og reduserer risikoen for ugyldige kostander blir bokført. ➤ Kostnadene er revidert gjennom terminvis momskompensasjonsoppgave både ved tilfeldig og bevist utvalg, ingen avvik funnet. ➤ Vi har kontrollert at alle inngående faktura er attestert og anvist, ingen avvik funnet. Forbedringer ➤ Ved kontroll av periodisering fant vi kostnader tilhørende 2022 bokført i 2023, total beløp kr 495 674.

Revisjonstilnærming – driftsmidler/ investeringsområdet

Driftsmidler / investeringer	Angrepsvinkel: Test av kontroll og substanshandlinger Status etter årsoppgjør
Risiko knyttet til: • Investeringer i varige driftsmidler (inv) • Salg av varige driftsmidler (inv) • Avskrivninger/motpost avskrivninger (drift) • Bruk av lån/lovlig finansiering (inv) • Skille mellom drift og investering	Middels anslått risiko : Stor grad av rutinemessige løpende transaksjoner. Tvungen attestasjons- og anvisningsrutine for inngående faktura. Komplisert regelverk og skjønsmessige vurderinger knyttet til skille mellom drift og investering, samt vurdering av levetid på anleggsmidlene, øker risiko for vesentlige feil. ➤ Vi hadde en grundig gjennom av investeringsområdet med de aktuelle enhetene under interimrevisjonen, noe som førte til at vurderingen for enkelte prosjekter eller deler av prosjekt ble overført til driftskostnader. Da de ikke oppfylte kravene til å komme under investering. ➤ Et prosjekt var sammensatt av flere mindre prosjekter, dette gjør det vanskelig å holde oversikt samt og forta en vurdering. Dette gjelder for prosjekt som medfører tiltak på ulike objekt som opprustning kommunale veier og broer, enøktiltak og branntekniske oppgraderinger. Enhetene har tatt tak i problemet og endret rutinene Forbedringspotensial ➤ Det er noen mindre avvik i tilleggsopplysninger, anleggsnote samt mot anleggsregister, dette vil bli justert inn i 2023.

Revisjonstilnærming - lønnsområdet

Lønnsområdet	Angrepsvinkel: Test av kontroll og substanshandlinger Status etter årsoppgjør
Risiko knyttet til: • Lønnskostnader • Sosiale kostnader • Pensjon	Lav anslått risiko : Rutinemessige månedlige beløp for fast lønn. Noe mer komplekst (forsystemer, manuelle grunnlag etc.) for variabel lønn. Høyt volum/størrelse, men mindre beløp for enkelttransaksjoner. ➤ Vi har kartlagt rutinen på lønnsområdet, det foreligger ingen vesentlige endringer som vil ha betydning for revisjonen ➤ Vi har utført tester på området i forhold til attestasjon og anvisning • Manuelle reiseregninger, ingen avvik funnet • Manuelle timelister, ingen avvik funnet ➤ Pensjonskasse tilknytning ihht. Regelverk, ingen avvik funnet ➤ Kontroll av riktig registrering av nyansatte i HRM, ingen avvik funnet ➤ Kontroll av endringslogg, at det kun er ansatte tilknyttet lønn som utfører endringer i systemet, ingen avvik funnet ➤ Kontroll av lønnsforhandlinger, samsvar mellom resultat lokale forhandlinger og registeret opplysninger i HRM, ingen avvik funnet ➤ Vi har foretatt avstemming/kontroll av avstemming for pensjon og andre sosiale utgifter Forbedringer ➤ Ledelsesattesterte lønningslister er innført, men resultatet er varierende. Anbefaler at det blir fulgt opp i 2023

Revisjonstilnærming - overføringsområdet

Overføringsområdet	Angrepsvinkel: Substanshandlinger (analyser og detaljtester) Status etter årsoppgjør
Risiko knyttet til: <u>Overføringsinntekter:</u> • Rammetilskudd (drift) • Inntekts- og formuesskatt (drift) • Eiendomsskatt (drift) • Andre skatteinntekter (drift) • Andre overføringer og tilskudd fra staten (drift) • Overføring og tilskudd fra andre (drift) • Tilskudd fra andre (inv) <u>Overføringsutgifter:</u> • Overføring og tilskudd til andre (drift) • Tilskudd til andres investeringer (inv)	Lav anslått risiko: Overføringsinntekter består hovedsakelig av overføringer fra staten som kan totalavstemmes mot ekstern dokumentasjon. Eiendomsskatt kontrolleres analytisk mot årets forventning, tidligere års regnskap og årets budsjett. Andre overføringer kontrolleres mot dokumentasjon fra tilskuddsgiver og/eller mot budsjett. Overføringsutgifter kontrolleres i stor grad mot vedtak og/eller budsjett, samt analytisk kontroll med sammenligning mot budsjett og tidligere år. ➤ Vi har hatt gjennomgang av rutiner på overføringsområdet, det foreligger ingen endringer på området som har betydning for vår revisjon ➤ Størstedelen av overføringsinntektene er totalavstemt ingen vesentlige avvik er funnet. ➤ Overføringsutgifter har vi foretatt test av kontroll på attestasjon og anvisning, ingen avvik funnet Forbedringer: ➤ Rutiner rundt- og dokumentasjon i forbindelse med utbetaling av etableringstilskudd fra integreringstjenesten har vært til dels var svak i 2022. Vi har sett at dette er bedret innværende år. Vi oppfordrer til å ta en gjennomgang av rutinene på området som sikrer tilfredsstillende dokumentasjon. Vi vil følge opp dette ved revisjon i 2023

Revisjonstilnærming - Finansområdet (res)

Finansområdet (res)

Angrepsvinkel: Test av kontroll og substanshandlinger

Status etter årsoppgjør

Risiko transaksjonsklasser:

- Renteinntekter og renteutgifter (drift)
- Avdrag på lån (drift)
- Utbytter (drift)
- Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler (drift)
- Investering i aksjer og andeler (inv)
- Salg av finansielle anleggsmidler (inv)
- Utlån av egne midler (inv)
- Avdrag på lån (inv)
- Utdeling fra selskaper (inv)

Middels anslått risiko : Finansområdet er sammensatt av mange transaksjonsklasser med ulik risikovurdering.

- Det er foretatt en gjennomgang av rutinene på området, det foreligger ingen endringer på finansområdet som har betydning for vår revisjon.
- Området er revidert ved at vi har kontrollert kommunens avstemminger og kontroller, samt foretatt egne kontroller.

Forbedringspunkt:

- Skille mellom andre kortsiktige fordringer og annen kortsiktige gjeld, en del «kreditposten» som ligger under andre kortsiktige fordringer.
- Note lån skal ha opplysninger om sum lån som må refinansieres i året etter regnskaps-året.
- Note bundne, fond, eventuelt noe mer opplysninger rundt årsak til ikke bevegelse for fond. Behov for ytterligere kvalitetssikring om alt under bundne er ikke klassifisert vs. Frie fond.
- Viser ellers til «listeførte feil» Renter og havbruksfond.

Revisjonstilnærming - Finansområdet (bal)

Finansområdet (bal)

Angrepsvinkel: Test av kontroll og substanshandlinger Status etter årsoppgjør

Risiko balanseposter:

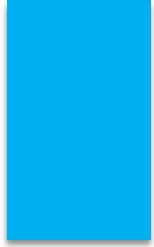
- Bankinnskudd og kontanter
- Aksjer og andeler
- Andre finansielle plasseringer
- Fond
- Kapitalkonto
- Gjeld til kredittinstitusjoner
- Annen gjeld (obligasjons- og sertifikatlån)
- Utlån
- Ubrukte lånemidler

Andre forhold:

- Avdrag i driftsregnskapet er utgiftsført med kr 30,9 millioner. Dette er 2,4 millioner over budsjett. Minste avdrag er beregnet til ca. 24 millioner.
- Vi registrerer eller at ubrukte lånemidler har økt fra 14 millioner til 57 millioner. Dette som en følge av at det ble mindre investeringsutgifter enn det som er lagt til grunn i revidert budsjett og ved låneopptak.

Avslutning

- ▶ Vi har gjennom årsoppgjørprosessen hatt god dialog med administrasjonen.
- ▶ Som nevnt innledningsvis er årsregnskapet ferdigstilt etter lovens frist, og noe senere enn tidligere år. Kommunen har vært uten økonomisjef i andre halvår 2022, dette har påvirket kapasiteten. Ny økonomisjef er på plass fra 2023.
- ▶ Vi vil også takke kontrollutvalg og sekretariat for god dialog og godt samarbeid.

“

Vi vil bidra til økt tillit mellom
innbyggerne og våre
eierkommuner

”

- Møre og Romsdal Revisjon SA

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Forslag til forbedringer mv. etter årsoppgjøret

Prosesser

Funn - forslag

Regnskapsrapportering

Salgsområdet

Innkjøp /
kostnadsområdet

Driftsmiddel/Inv.

Lønnsområdet

Overføringsområdet

Forslag til forbedringer mv. etter årsoppgjøret

Prosesser

Funn - forslag

Finansområdet